

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania E. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G.

o przyznanie renty,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 29 stycznia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 października 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...]) na rzecz radcy prawnego M. C. tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, podwyższoną o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług;

3) nie obciąża ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w G. zmienił decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 8 lipca 2014 r. znak [...] i z dnia 8 września 2014 r. znak [...] w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu E. N. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 września 2013 r. do 30 września 2014 r. (pkt I), odrzucił odwołania w zakresie żądania prawa

do renty z tytułu niezdolności do pracy od 9 marca 2011 r. do 31 maja 2011 r. (pkt II), umorzył postępowanie w zakresie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. (pkt III), w pozostałym zakresie odwołania oddalił (pkt IV).

Wyrokiem z dnia 9 października 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] w pkt 1 oddalił apelację ubezpieczonego; w pkt 2 przyznał adwokatowi J. Ł. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 120 zł powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 34 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, przez jego niewłaściwe zastosowanie i pomimo prawidłowych ustaleń odnośnie do okoliczności i daty złożenie wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy błędne przyjęcie, iż ubezpieczonemu przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy od 1 września 2013 r. w sytuacji, gdy nie został on pouczonej w decyzji odmawiającej świadczenia rehabilitacyjnego o możliwości ubiegania się o prawo przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, a tym bardziej od dnia zgłoszenia wniosku o świadczenie rehabilitacyjne, nadto wniosek o rentę został zgłoszony przed uprawomocnieniem się decyzji o odmowie przyznania ubezpieczonemu świadczenia rehabilitacyjnego w toku postępowania sądowego z odwołania od decyzji o odmowie przyznania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, a prawidłowe zastosowanie przepisów skutkowałoby przyznaniem ubezpieczonemu prawa od renty poczynając od 1 czerwca 2011 r.

Skarżący podniósł ponadto zarzut naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 378 § 1 k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia wyroku nieodpowiadającego wymogom procedury w zakresie wszystkich jego obligatoryjnych elementów, a przez to niepoddającego się kontroli kasacyjnej, wyrażające się w zaniechaniu rozważenia i oceny wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów, ale także - co wynika z rozpoznawczego

charakteru postępowania apelacyjnego - obowiązku dokonania własnych ustaleń i poddania ich ocenie pod kątem zastosowania prawa materialnego.

Mając powyższe na uwadze, skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz o orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, wobec rażących naruszeń przez Sąd Apelacyjny w [...] przepisów prawa materialnego, jak i postępowania, które legły u podstaw zaskarżonego wyroku, skutkujących niezgodnym z prawem oraz poczuciem sprawiedliwości rozstrzygnięciem, które to uchybienia w niewątpliwy sposób wpłynęły na wynik przedmiotowej sprawy.

W ocenie skarżącego Sąd Apelacyjny dokonał błędnej subsumcji art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 34 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe polegającej na wadliwym określeniu skutków prawnych wynikających z w/w przepisów w niniejszej sprawie. Bezsporne jest, iż zgłoszenie przez ubezpieczonego wniosku o przyznanie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy nastąpiło przed uprawomocnieniem się decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania świadczenia rehabilitacyjnego, zatem za datę zgłoszenia tego wniosku przyjmując należy datę zgłoszenia wniosku o świadczenie rehabilitacyjne.

Skarżący podniósł także, iż „równie istotne jest naruszenie przez Sąd II instancji przepisów postępowania, mających istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez nierozważenie przez Sąd Apelacyjny w [...] wszystkich zarzutów apelacji. W tym zarzutu naruszenia art. 67 Konstytucji RP w zw. z art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przede wszystkim zaś zarzutu naruszenia przepisów postępowania art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wydanie orzeczenia w oparciu o sprzeczne ustalenia w przedmiotowej sprawie polegające na błędnym przyjęciu, iż niezdolność do pracy ubezpieczonego powstała 1.08.2012 r., podczas gdy z akt zgromadzonych w sprawie wynika, że niezdolność do pracy ubezpieczonego powstała od 5.03.1997 r. i trwa nadal. Ustalenia te są o tyle istotne, że w przypadku

właściwego zastosowania norm prawnych dotyczących terminu złożenia przez skarżącego wniosku o przyznanie świadczenia z FUS, zgromadzona w aktach dokumentacja medyczna, tj. decyzje lekarzy orzeczników ZUS z 29.05.2011 r., 29.07.2011 r., 23.06.2015 r., opinia uzupełniająca biegłych sądowych z 28.07.2016 r. potwierdza stan niezdolności do pracy Ubezpieczonego od 1.06.2011 r.”.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oraz uzasadnienie wniosku. Uzasadnienie to nie może poprzestawać na odwołaniu się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, lecz musi obejmować wyodrębnioną argumentację jurydyczną przekonującą, że powołana przez skarżącego przesłanka w sprawie zachodzi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą, w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie, przy uwzględnieniu, że „oczywistość” skargi to jej zasadność ewidentna, niewątpliwa, możliwa do stwierdzenia bez głębszej analizy (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75). Ugruntowane zostało w orzecznictwie jednolite zapatrywanie przyjmujące, że dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymagane jest podanie przez skarżącego, drogą odrębnego wyводу, że bez wątpliwości doszło do uchybień i naruszeń przepisów prawa materialnego lub procesowego, gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść orzeczenia albo jeśli podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają skargę. Spełniające te wymogi naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49; z

dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; 22 marca 2012 r., I PK 196/11 niepubl.; z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, niepubl.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, niepubl.).

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie przedstawia tak rozumianego uzasadnienia „oczywistości” skargi. Na tle wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania jest wyraźnie widoczne, że ocena zarzutów - a tym bardziej „oczywistości” zarzuconych uchybień, mających prowadzić do oceny o „oczywistej” zasadności skargi opartej na takich zarzutach - wymagałaby szczegółowej analizy, obejmującej także zbadanie okoliczności faktycznych pod kątem ich właściwej kwalifikacji prawnej, tak odnośnie do kolejnych wniosków skarżącego o świadczenia z ubezpieczeń społecznych, wydanych w ich następstwie decyzji przez organ rentowy, sposobu rozpoznania przez sąd odwołań od tych decyzji, czy dat powstania niezdolności do pracy, albowiem prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przysługuje od miesiąca złożenia wniosku o to świadczenie tylko wówczas, gdy spełnione są wówczas warunki uprawniające do renty (art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), w tym niezdolność wnioskodawcy do pracy (art. 57 ust. 1 tej ustawy). Stwierdzenie, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie jest więc możliwe bez zagłębiania się w szczegóły sprawy, a to oznacza, że skarżący nie zdołał wykazać powołanej przez siebie przesłanki „przedsądu”.

Skarżący nie zdołał więc przekonać o potrzebie rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 391 § 1 i w związku z art. 102 k.p.c. (albowiem organ rentowy nie sformułował wniosku o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania) należało postanowić jak w pkt 1 i 3 sentencji.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym postanowiono w pkt 2 sentencji na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 15 ust. 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68).